

ZÁPIS

Z OBHAJOBY DISERTAČNÍ PRÁCE

PANA

MGR. JÁNA BAKYTY

KONANÉ DNE 19. 6. 2014

TÉMA PRÁCE:

LATINSKÝ ZÁPAD V ZRCADLE BYZANTSKÉHO DĚJEPISECTVÍ (6.-8. STOL.)

přítomní: prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D. (předseda komise)
prof. PhDr. Tomáš Krejčík, CSc.
prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.
doc. PhDr. Dana Picková, CSc. (oponentka)
doc. PhDr. Václav Drška, Ph.D. (školitel)

Předseda komise **p. prof. Kovář** zahájil obhajobu.

Školitel **p. doc. Drška** představil přítomným kandidáta, téma jeho disertační práce i jeho dosavadní badatelskou a pedagogickou činnost. Zdůraznil, že práce je výsledkem samostatné badatelské činnosti, poukázal však i na to, že její závěry nejsou obecně přijatelné.

Kandidát **Mgr. Bakyta** seznámil přítomné se svou disertační prací. Sdělil zejména:

- Hlavní otázkou, kterou si položil, bylo, jaký byl zájem Byzantinců na ovládání latinského západu v 6.-8. stol.
- Zodpovězení této otázky se ovšem neobešlo bez exkursů k dalším otázkám dílčím.
- Nakonec se zabýval dvěma hlavními okruhy problémů:
  - motivací Justinianovou,
  - zprávami elít jeho říše, protože pouze ty nějaké zprávy zanechaly, nešlo však o elity politické.
- Jeho závěrem je, že Byzantinci měli zájem o dění na západě, ale nikoli už zájem na ovládání západu.

Oponentka **pí doc. Picková** shrnula svůj posudek a vyjádřila se k vystoupení kandidáta:

- Práce je napsána s erudití a invencí.
- Jazyková vybavenost kandidátova mu umožnila prostudovat velké množství pramenů a literatury. K obojímu přistupoval kriticky, jeho vlastní závěry však jsou

- neobvyklé, odmítá totiž existenci myšlenky *renovatio imperii*, Iustinianovou motivací měla být pouze snaha chránit práva Římanů na území ovládaných barbarů.
- Tuto hypotézu však podporuje pouze jeden pramen, Pseudozacharias, a jde proti názoru mnoha odborníků.
  - Dále je otázkou, zda kandidát své závěry někdy nepředjímá a zda k nim přistupuje stejně kriticky jako k těm, které odmítá.
  - Iustinianus válčil na západě po celé období své vlády, navzdory situaci na západě a na Balkánu. K tomu mu nemohla stačit motivace, s níž kandidát počítá.
  - Myšlenka *renovatio imperii* a universalistická idea je dle doc. Pickové vlastně totéž.
  - Další námitka se týká formální stránky práce. Její text je proložen citáty v originálech, a to nejen pramenů, ale i sekundární literatury. Pro jazykově méně vybaveného čtenáře je tak práce obtížně srozumitelná.

Školitel **p. doc. Drška** rekapituloval oponentský posudek nepřítomné doc. Bednaříkové:

- Vedle výhrad heuristického charakteru je její hlavní námitkou to, že problém není úplně vhodně formulován, protože nehledí k politice Iustinianových předchůdců.
- V práci rovněž není zohledněna literatura k tzv. stěhování národů.
- Se závěry však v zásadě souhlasí, práci považuje za podnětnou a doporučuje ji k obhajobě.

Kandidát **p. Mgr. Bakytá** se vyjádřil k oponentským posudkům:

- K posudku pí doc. Pickové sdělil následující:
  - Iustinianovu motivaci, o níž je sám přesvědčen, dosvědčuje kromě Pseudozacharie nepřímo i Prokopios z Kaisareie (*Bell. Vand.* II 5,8, v práci citováno v pozn. 626). Navíc samotný Pseudozacharias nemá ke svému pohledu žádnou postranní motivaci. Kandidát však uznává, že oba prameny zdůrazňují, že římskí emigranti o Iustinianovu pomoc pouze usílovali, klade však otázku, nakolik vůbec mohly znát a doložit přímo Iustinianovu osobní motivaci.
  - K pramenům a literatuře přistupoval dle svého názoru kriticky vždy, dojem jeho předpojatosti však může vyvolávat to, že se vypořádává s etablovanou *communis opinio*. Postup, který sám zvolil, však uplatňuje i renomovaní badatelé, např. Alan Cameron.
  - Otázce Balkánu hodlá v budoucnu věnovat více pozornosti, poukazuje ovšem na zprávu Prokopiovu, podle něhož Iustinianus svým velitelům na Balkáně zakázal útočit na barbarů, protože je chápal jako spojence proti Gótům, ti toho ale zneužili. Sil však na Balkáně bylo zřejmě dost. Posouzení situace však komplikují možné postranní úmysly Prokopiový.
  - Liebeschuetz poukazuje na nemožnost získávat vojáky v Itálii, Iustinianus jich tedy měl nedostatek, přesto poměrně úspěšně válčil na všech třech frontách a ani jednu nikdy zcela ze zřetele nepustil. Balkán nebyl nikdy vnímán jako území potenciálně ztracené, i když jeho situace byla celkem tříkrát kritická, zatímco Itálie ztracena skutečně byla.
  - V momentech rozhodnutí o válkách s Vandaly a Góty situace Balkánu však kritická nebyla, Iustinianus to tedy nemusel vnímat jako dilema, a ani pozdější zhoršování situace nemusel považovat za kritické.